

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Slaba kravja reja — slaba živinoreja.

Kakoršna je kravja reja, taka je po navadi tudi vsa druga reja. Če pogledamo nekoliko v druge kraje, se hitro o tem prepričamo. Povsod, koder se krave dobro redijo, imajo tudi lepo živino, dobro za užitek in za kupčijo; koder je pa kravja reja slaba, tam je na nizki stopinji vsa živinoreja, še posebej pa mlekarstvo. V takih razmerah so dohodki raje pičli in malovredni. In to je tudi čisto naravno! Slabe krave in slaborejene krave ne dajejo nobenih pravih koristi. Take krave molzejo malo in dajejo malovredna teleta. Vse, kar dobimo od takih krav, ni toliko vredno, da bi se povrnilo stroški za rejo in za strežbo.

S slabo rejo ne vplivamo toraj neugodno samo na kravjo mlečnost in s tem na glavni dohodek, ki ga imamo dobiti od krav, ampak tudi na početek in na ves nadaljni razvoj živine. Teleta, dobljena od slabih krav, se že v pričetnem razvoju zatirajo in se tudi pozneje nikdar tako ne popravijo in razvijejo kakor teleta od dobrih krav. Tem slabim vspehom, ki jih imamo pri taki reji, in ki se ne kažejo samo pri živini ampak tudi v žepu naših gospodarjev, se pridružijo pa še drugi nedostatki, ki močno zadržujejo napredek reje.

Po takih krajih, kjer se zanemarja kravja reja, se zanemarja navadno tudi reja bikov. Po takih krajih je gospodarjem vse eno, ali je dosti bikov ali ne, ali so biki dobri ali ne. Glavna stvar jim je, da se krave splah vbreje. Bolj ko na vrednost bika gledajo na to, da je junčevina kolikor mogoče nizka. — Ali je mogoče v takih razmerah in pri taki zavednosti napredovati in kaj izdatnega doseči v živinoreji? V do glednem času ne!

In take razmere se žal nahajajo skoro povsod na Dolenjskem. Pa ne samo to! Naša kravja reja trpi tudi zaradi drugih nedostatkov. Pri nas je kravja reja slaba tudi zaradi tega, ker vodimo telice pre- zgodaj po plemenu, ker s kravami preveč barantamo in ker se premalo zanimamo in premalo pečamo z domačo rejo. S prekupovanjem krav in vednim menjavanjem živine ne pridemo nikdar do zaželjenega vspeha! Velika napaka je pa tudi to, da mladovne krave (krave s teleti) tako lahko dušno prodajamo. Najboljše naše živali pridejo na ta način prej ko treba v tržaške mesnice, namesto da bi se doma pridržale za užitek in za prirejo lepih in dobrih živali. Ali ni škoda, da lepe in dobre živali odprodajamo in da jih nadomeščamo s prekupljeno živino?

Dokler se te razmere ne izpremené, dokler ne bomo obračali na kravjo rejo večjo skrb, toliko časa bo tudi naša živinoreja trpela, kajti kjer je slaba kravja reja, tam je tudi slaba živinoreja.

Sejmo nemško deteljo (lucerno) v opustošene vinograde.

Trtna uš uničila nam je vinograde. Tako hitro jih z nova nasaditi, kakor nam jih je uš uničila, je nemogoče. Nova zasaditev vinogradov pa stane dosti denarja, katerega vsak ne zmore. A tudi z zadostnim denarjem ni mogoče to storiti tako hitro, kajti — nedostaja nam potrebnih delavcev. Amerika nam je dala trtno uš, Amerika nam jemlje delavnih močij, katere bi za obnovo vinogradov prav krvavo doma potrebovali. Kar je pa še delavnih močij doma ostalo, so drage, jako drage. In tako je tudi sicer petičen, potroška voljan dolenjski vinogradnik primoran, svoje, po trtni uši opustošene vinograde, le počasi z nova zasajevati in jih prenoviti. Leta in leta pretekó, prej kakor je velik opustošen vinograd zopet ves novo zasajen, ves prenovljen. Vpraša se, kako naj se pa z opustošenim vinogradom, kateremu je določeno več let za zopetno novo zasaditev čakati, ravna, kako naj se v njem gospodari? Ali naj se ga kar na miru pusti, da prično rasti koprive in kako grmovje, ali naj se pred novo trtno zasaditvijo kaj družega ukrene? No, prvo bi bilo odločno negospodarsko postopanje, katero se pa ravno po Dolenjskem žal — skoro v obče vrši. Opustošen vinograd pusti se, ker ni znabiti za njivo uporabljen, kar na miru, le počasi spreminja se ga v nov vinograd. Vsako leto se košček prekoplje ter znova zasaadi. V drugih krajih, n. pr. v Vipavi, in tudi drugod, postopajo z opustošenim vinogradom povsem drugače. Tam izkopljejo uničene trte, pri tem delu prekopljejo ves vinograd tako na globoko, kakor pri siceršnjem okopavanju vinogradov in — tako prekopani svet obsejejo z nemško deteljo, z lucerno. To delo je pač vse hvale vredno, in sicer iz dvojnega ozira. Prvič, pride luje se v opustošenem vinogradu skozi leta in leta namesto golege nič prav lepe množine fine krme, katere je posebno po vinorodnih krajih jako treba, in drugič, zemlja se pri takem postopanju ne slabša, ampak ravno obratno, še jako zboljša.

Nemška detelja vleče nase hrano iz velike globočine, ona zajemlje jo pa tudi kakor tako zvana metulocvetka iz zraka, to v podobi dušika. Vse hrane, katero tako dobiva, pa ne porabi zase, ampak je velik

del v goranji plasti zemlje takorekoč zalaga. In ako se, recimo čez pet ali še več let, tak svet prekoplje ter s trto na novo zasadi, uspeva ta prav dobro, da še celo brez vse gnojitve raste in rodi prav dobro.

Ko je pisatelj teh vrstic, v vipavski dolini že pred 30. leti prvi po starih že izmolženih vinogradih nemško deteljo sejati pričel, smejali so se mu Vipavci. To storili so tim rajši, ker je Vipavec že od nekdaj vaje, nemški detelji, kadar jo na njivo seje, tako pognojiti; kakor nobeni drugi rastlini. Pognojuje se namreč navadno zimskemu ječmenu tako močno, da pri oranju med črtalom in gredelnom nabirajoči se gnoj, kar plug ustavlja. No na spomlad pa posejejo med ječmen nemško deteljo. Ko so se pa Vipavci prepričali, da nemška detelja tudi brez vse gnojitve po opustošenih vinogradih tako uspeva, da se njena setev še vedno jako izplača, ko so se posebno prepričali, kako ugodno da detelja svet za sledečo jej trto pripravi, to je jo zboljša; polotili so se setve nemške detelje po opustošenih vinogradih kar v obče sploh. In tako postopalo naj bi se tudi pri nas po Dolenjskam. Čemu opustošeni vinograd leta in leta brez vsega dohodka pustiti, čemu dopuščati, da se zemlja, namesto da bi se zboljšavala še slabša postaja in da jo vrh tega še deževnica odnaša? Čemu tako postopati, ko ravno po najboljših dolenjskih vinorodnih krajih krme najbolj pomanjkuje. Torej dolenjski vinogradniki: sejmo nemško deteljo v naše opustošene vinograde, prej ko jih zopet s trtami zasadimo. Truda in denarja stane to delo malo, dobiček je pa gotovo tako velik, da se trud in denar prav lepo obrestujeta.

Postavna določila gledé izvažanja trt iz krajev, ki so po trtni uši okuženi.

Dasi je 91.9% vseh kranjskih vinogradov po trtni uši okuženih, oziroma za take uradno razglašanih, in naši vinogradniki pogostoma dobivajo ali razpošiljajo trte bodisi z vozom, po pošti ali pa po železnici, je le — kakor vsakdanje izkušnje kažejo — malo takih, katerim so znana postavna določila o prometu s trtami. Radi tega si je podpisani dal nalogo, to zadevo tukaj na kratko pojasniti. — Kakor hitro se v kaki občini trtna uš uradno konstatuje (najde), izda pristojna politična oblast v smislu postave z dne 3. aprila 1875. l. (drž. zak. štev. 61) prepoved, da se iz dotične občine ne smejo več izvažati trte, trtni deli ali kaki drugi predmeti, s katerimi bi se lahko zavlekla trtna uš v druge kraje. (Grozdje, drozga in tropine se ne štejejo med te predmete, pač pa kompost, rabljeni trtni koli. trtno listje, zeleni cepiči itd.) Ako pa meji dotična, za okuženo razglašena občina, na druge, že prej kot okužene spoznane občine, dovoli pozneje c. kr. deželna vlada v smislu zakona z dne 15. junija 1890. l. (drž. zak. št. 142), oziroma tozadevne naredbe c. kr. poljedelskega ministerstva z dne 6. junija 1893 (drž. zak. št. 100), potem razglasa, da se smejo trte itd. tudi v druge, sosedne, okužene občine izvažati. Na podlagi zadnje naredbe je c. kr. deželna vlada kranjska zadnjič z razglasom z dne 5. sept. 1904. l., št. 17.010 (dež. zak. štev. 17.) kranjske vinorodne in dosedaj okužene občine razdelila na dve kužni ozemlji ali dva kužna

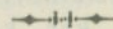
okoliša. — Prvo kužno ozemlje (okoliš) obsega vse okužene občine Dolenjske. V to ozemlje spadajo: ves politični okraj krški, novomeški in črnomeljski — izvzemši od zadnjega občine Gradac in Planina (Stockendorf) ter od kočevskega okraja občine Stara Loka (Alt-lag), Polom (Ebental), Kostel, Mala gora (Malgern), Koprivnik (Nesseltal), Osivnica, Nemška Loka (Unterdeutschau) in Log (Unterlag).

Drugo kužno ozemlje obsega ves vipavski sodni okraj — izvzemši občini Podkraj in Col — in od senožeškega sodnega okraja občine Senožeče in Dolenjvas. Prvo kranjsko (dolenjsko) ozemlje se je v sporazumljenju s c. kr. graškim namestništvom priklopilo spodnještajerskemu kužnemu okolišu, drugo (vipavsko) pa v sporazumljenju s c. kr. namestništvom v Trstu primorskemu kužnemu ozemlju in se je med istimi prepoved glede izvažanja trt itd. razveljavila. — Iz tega sledi, da smejo dolenjski vinogradniki pošiljati trte brez posebnega dovoljenja v vse okužene občine Dolenjskega ali Spodnje-Štajerskega, in vipavski vinogradniki isto tako po vseh vipavskih, oziroma primorskih, da celo s temi meječih dalmatinskih, po trtni uši okuženih občinah. Pač pa je takega dovoljenja ali izvoznega certifikata treba, ako hoče kdo poslati trte iz prvega (dolenjskega) ozemlja v drugo kranjsko (vipavsko) ozemlje ali nasprotno, ali pa celo v drugo deželo, n. pr. iz Dolenjskega v Trst ali iz Vipavskega na Štajersko. V ta namen je treba vložiti z 1 krono kolekvano prošnjo pri pristojni politični oblasti (c. kr. okr. glavarstvu), katero isto po izjavi c. kr. vinarskega nadzorstva predloži c. kr. deželni vladi v rešitev. V dotični prošnji je treba povedati, komu, koliko in kake trte itd. namerava prosilec odposlati. Kadar se gre za izvoz trt z enega kranjskega ozemlja v drugo, izda dotično dovoljenje (certifikat) deželna vlada sama, drugače, ako se gre za dve razni deželi, c. kr. poljedelsko ministerstvo. Iz tega sledi, da se mora taka prošnja zgodaj vložiti, da dobi prosilec pravočasno naprošen certifikat. Zanesljivi trgovci s trtami ali zavodi dobijo lahko za dlje časa veljavno, trajno dovoljenje, trte v razne okužene občine Avstrije brez vsakokratne posebne prošnje izvažati.

Trte itd. iz Ogerskega, Hrvaškega ali pa iz inozemstva na Kranjsko uvažati je prepovedano. Istotako je prepovedano izvažati trte iz kake okužene občine — čeprav v istem okraju — v neokuženo. Le izjemoma zamore c. kr. poljedelsko ministerstvo tako dovoljenje dati. — Prestopki teh določil se kaznujejo z denarno globo do 600 kron ali pa s primernim zaporom.

Bohuslav Skalicky,

c. kr. vinarski nadzornik za Kranjsko, v Rudolfovem.

Politični pregled.

Presvitli cesar se je vrnil iz Budapešte, ne da bi bil mogel poravnati zamotane ogrske razmere. Tega pa je kriva predrzna oholost Mažarov, ki nočejo uvideti, kaj vse dolgujejo Avstriji in koliko skrbij da so že pripravljali stoletja sem raznim avstrijskim vladarjem. Njih zahteve so v vsakem oziru pretirane in bi se avstrijski poslanci postavili odločno po robu, tudi ko bi vlada hotela Mažarom ugoditi in ustreči. V državnem zboru so izvolili nalašč za to odsek 48 članov, ki

naj se peča s sedanjimi avstro-ogerskimi razmerami, ter v vsakem oziru vestno čuva, da se ne bo odslej godila krivica naši državni polovici. Zanimiva je iz državnega zbora tudi tako zvana sladkorna postava. Kmetje na Češkem in Moravskem, ki pridelujejo sladkorno peso, so jo morali dosedaj prodajati samo tistim tovarnarjem, katerim so bili odločeni, drugim ne. Seveda so potem tovarnarji kmetom v škodo nastavljali tako ceno, kakor so sami hoteli. Nova postava pa pravi kmetom v prilog, da smejo peso prodajati kateremu tovarnarju hočejo.

Ministerski predsednik baron Gauč je obolel za hudim šenom.

Nemški cesar je prišel v Tanger (Maroko) in bil slovesno vsprejet. Za enkrat njegov obisk nima drugega pomena, kakor da je to deželo odprl nemški trgovini in to je že nekaj. Potem je odplul v Neapelj, koder se je sešel z italijanskim kraljem. Vlada rja sta si kajpada lepo napivala, a napitnica laškega kralja je v Avstriji in drugod vznemirila duhove. Dočim je namreč nemški cesar omenjal trozveze, je laški kralj govoril samo o nemškem cesarju kot zavezniku, o Avstriji niti črnil ni! Mož je saj toliko pošten, da ne napiva Avstriji, ko ob enem oborožuje armado proti njej. Nemški cesar je na otoku Korfu obiskal tudi grškega kralja.

Francozi so njegovo pot v Maroko in Italijo gledali kaj pisano. Oni bi se radi zvezali z Italijani, pa jih je Viljem pridobil zase. Zato pa so bili jako zadovoljni, da je njih predsednik ljudovlade smel pozdraviti angleškega kralja, ko se je vozil skozi Francosko na jug. Tako strastni republikanci so, pa vendar kar tišče za kakim kraljem. — V Franciji sami je duhove razburila neka „vojaška zarota“, ki je baje nameravala ugonobiti ljudovlado in spet postaviti kralja ali cesarja. Če je le vse to res. Francoski framasoni in vladinovi so sleparji, kar jih je v koži. Njih prizadevanje „ločiti cerkev od države“ je vzbudilo med ljudstvom nevoljo. Da bi odvrnili to nevoljo in ob enem katoličane počrnil, so si bržkone izmislili to zaroto in jo obesili katoličanom na vrat. Na Francoskem je vse mogoče kar je slabega.

Na Balkanu pravijo, da bo po veliki noči gotovo izbruhnila vstaja. Turčija je na to pripravljena.

Rusija doma še nima miru. Poboji in umori, punt in atentati in druge take reči se gode dan za dnem. — Na bojišču pričakujejo v Mandžuriji v kratkem spet velike bitke, na morju pa sta se Togo in Roždenstvenski bržkone že sprijela.

Obrtnikom — rokodelcem.

(Zadružništvo.) Dragi mi tovariši! Preudarimo danes združenje obrtnikov v obrtnih zadrugah ali je isto koristno ali škodljivo za obrtni stan, kar žali bože trdi veliko nerazsodnih obrtnikov. Istim naj velja v razmišljanje ta zadeva, katera je pred vsem najbolj važna za obrtni stan. Storim to iz lastnega nagiba, po lastni skušnji in po trditvah raznih veščakov, četudi niso isti obrtniki, ki trdijo, da le v zadružništvu je zjamčen obstanek malega obrtništva; to smem trditi tudi jaz, kar lahko dokažem vsaki čas.

Pred več stoletji so obstojale nekake zadruge, ne samo med obrtniki, ampak tudi med drugimi sloji. Že tem zadrugam je bil namen: pomoč v skupnosti. Že takrat so delali skupno in si končno delili dohodke, katere so si vzajemno pridobili.

Razume se, da se je včasih vzbudilo večje zanimanje, ako so potrebe to zahtevale, in zopet pojenjalo, ako so bili dobri časi. Opaziti je, kako so zadružniki šli v boj za svoje pravice pri raznih vladah, ako jim niso bile iste dovolj pravične. Torej že več stoletij se bije boj za obrtni obstanek, dasi ni bil še nikdar na tako slabi podlagi kakor je dandanes. Marsikateri starejših obrtnikov si želi starih — preteklih časov nazaj, ker po skušnji spozna, da gre vse rakovo pot, katera je vrhu tega posuta še s trnjem in osatom. Ozmimo se tudi mi v duhu v pretekle čase nazaj, spoznali bomo po trditvah naših starejših sotovarišev, da tudi v istih zlatih časih niso držali križem rok, četudi niso bile tako kričeče razmere kakor dandanes, ki kriče po zboljšanju obrtnega stanu.

V drugi polovici preteklega stoletja se je zadal obrtništvy smrt en udarec, ko se je vpeljala „obrotna svoboda“, vsled katere so nastale razne tovarne, od katerih preti gotov pogin obrtnemu rokodelskemu stanu. Nebroj obrtnih strok je zginilo iz površja, ki so bile prej v najtobijšem blagostanju, dokler se je vse izviševalo z roko. Kapital, kateri igra vidno največjo vlogo, je razprostil svojo mrežo na obrtne izdelke, ter pričel izvrševati rokodelskih izdelkov raznih strok potem tovarn. Izginil je marsikateri ključavničar, klobučar, kovač, tkalec in nebroj drugih vrst obrtnikov. Razun tem navedenim preti enako tudi drugim obrtom pogin, ker polagoma, a z gotovim vspehom jih spodriva kapital potem tovarniške industrije. Ako bode šlo tako naprej še pol stoletja, izginile bodo vse rokodelske obrti, to pa radi tega, ker ne bodo mogle radi cen tekrovati z veleindustrijo. Če bi naši pradedi sedaj še bili na svetu, bi se gotovo znali uspešneje braniti nego mi, dokaz temu so borbe in organizacije tekom prejšnjih stoletij. — Vse to dovolj označuje našo mlačnost za naš obstoj. Vsaka žival, in žival nima pameti in uma, se zna braniti, kadar je nje življenje v nevarnosti, poišče si varnega zavetja, da se izogne svojem nasprotniku. Mi pa, v času stoletja omike in napredka, nismo zmožni v bran se postaviti molohu kapitalizmu, četudi vemo, da je naš najhujši sovražnik in da je njegov namen, nas popolnoma spraviti iz površja. Potrebno je torej, da zastavimo vse svoje moči, četudi je pozno, ker le v skupnosti bi bilo pričakovati vspeha. Kaj pomaga, ako posamezni tarna čez težave svojega stanu, to je pač glas vpijočega v puščavi, ki ga nikdo ne sliši; treba je skupnosti, da z združenimi močmi nastopimo proti našemu sovragu velekapitalu in veleindustriji.

Zadnje čase je nastalo precejšno zanimanje radi obrtnega rokodelskega stanu, ne toliko med posameznimi obrtniki, kar je pač obžalovati, ampak med drugimi sloji in faktorji. Povod temu je obrtna preosnova, katera je toliko potrebna, in je skrajni čas, da se skoro predruge v korist malemu obrtništvy. S tem bi pač vlada popravila krivico, ki jo je svoj čas zakrivila, ko se je izdala obrtna svoboda (Gewerbefreiheit). V državni zbornici je marsikateri poslanec pokazal, da ima še nekaj sočutja do obrtnega stanu, četudi sam ni obrtnik. Splošno se povdarja, kako koristen in važen je obrtni stan za državo, katerega je treba varovati pred poginom. Naštevati so se razni pripomočki, ki so se pa končno zedinili v tem, da je glavni pripomoček združenje v obrtne zadruge. Vlada sama to zapopade, zato želi, da se vpeljejo po celi državi obrtne zadruge, katerim hoče podati več pripomočkov, da zamorejo doseči svoj namen. Ako vlada sama, razni veščaki, ki niso obrtniki, pripoznajo važnost obrtnih zadrug za naš nadaljni obstanek, mi se pa naj temu protivimo in smo nasprotni vsakemu združenju; ali smo potem sploh še vredni življenja?

Streznimo se vendar ter začnimo resno misliti! Nikar ne mislimo in ne skrbimo samo za danes. Ako kateri toži o sedanjih slabih časih in se jezi nad predniki, češ, da so nam jih oni zakrivali, kar pa ni res, kako se bodo na nas jezili naši otroci in potomci čez več let, in po pravici! Poprimimo se krščanskega izreka, ki se glasi: „Delaj kakor bi večno živel, in moli kakor bi jutri umrl.“ Samo pridnost naj nas ne moti, da bi iskali pred vsem lastnih koristi; delajmo za splošni blagor, od katerega smemo pričakovati tudi lastnih koristi. Ako si že starejši obrtnik, posvetiš tem lažje svoje moči za občni blagor svojega stanu, ker si izkušen v mnogih rečeh bolj kakor kateri mlajših.

(Konec prihodnjič.)

LISTEK.

Košček življenja.

Bila je dolga, nizka, zelenkasto pobarvana soba s štirimi ozkimi okni. Pred okni so visele stare orumenele in umazane zavese. V sobi je bilo troje postelj. Dve ste bili pokriti s preprogo, a na tretji je ležal bolnik: bledeček, star kakih 16 let. Tiho in mirno je bilo tu notri, samo bolnik je počasi, težko dihal, včasih pa tudi tužno zastokal.

Poleg postelje je stala stara, rujava, oglodana miza, na mizi pa čašica z blagoslovljeno vodo. Pušpanova vejica je bila naslonjena na čašico, in kdor koli je stopil v sobo, poškopil je umirajočega. Na višnjem steklenem svečniku pa je gorela sveča, mrtvaška sveča.

In prihajali so ljudje, ki so stanovali v tej hiši. In vedno jih je bilo dosti v sobi. Sedaj so stali tesno tik postelje, in zvedavo drug drugemu čez ramo gledali umirajočega, ter glasno a raztreseno molili. Sedaj pa so se spet plaho umaknili nekoliko nazaj od postelje, če je bolniku postalo prav hudo, in je začel bolešno ječati v smrtnem boju; stisnili so se vkup, se prekrizali, ter rekli v srcu a rekli z občutkom: „To nas vseh čaka!“ Usmiljeni pa so bili vsi, in mnogi izmed njih so prijazno tolažili bolnika ter ga klicali z ljubkajočimi imeni in priimki, kakor da bi bil spet otrok.

Prišla je prav počasi stara ženica in postavila na polico pri oknu poleg postelje mal kip sv. Jožefa. Nagnila se je k bolniku prav do ušesa in mu zašepetala: „Sv. Jožef, patron srečne smrti, prosi za nas!“ In deček je uprl svoje velike, krasne, ko pomladansko nebo modre oči v sv. Jožefa, in zdelo se je, da išče in prosi pomoči. In našel jo je. Kar mirno in zadovoljno so mu padle trepalnice preko oces na blede in snežno belo lice, kmalu pa se je pokazala senca smrti na mladem, čistem obličju.

Mlada žena vstopi, v naročju otročička, ki se veselo smeje. Ko pa zagleda umirajočega, plaho pritisne svojo glavico na materin vrat, prav kakor da je čutil bližajočo se smrt in nje mrzli dih.

Poleg smrtne postelje klečala je na tleh mati umirajočega dečka. Trdo je objemala s svojimi prsti roke svojega sina. Prav dobro je čutila, kako urno so mu utripale žile. Silno so bile vroče in potne njegove roke, in tudi njene roke so postale kar razbeljene. Trpela je z njim. Kadar se je v strašnem krču stresalo njegovo telo, šinilo je tudi v njeno telo kakor silovita električna iskra. Oči so ji bile rudeče in zatekle, a suhe: jokala ni več.

Pri vzglavju pa je sedela sestra Filomena, usmiljenka. V naročju ji je ležal molitvenik z velikimi, debelimi črkami. Od časa do časa, v dolgih presledkih, zvenel je po sobi njen mehki, pa malce otožni in temni glas: „O Gospod Jezus, ne zapusti me v tej strašni uri!“ — „Ostani z menoj, Gospod, ker dan se je nagnil!“ — „Moj Jezus, usmiljenje!“ — „Zemska noč je prešla in kmalu napoči nebeški dan!“ — „Zaradi Tebe, o Bog, trpim rad, trpim iz ljubezni do tebe!“ —

Vmes je pomakala belo rutico v kozarec vina ter močila trde, suhe, višnjeve ustnice ubozega dečka, ali pa je brisala smrtni pot, ki se mu je nabiral vedno pogostejše na lepem čelu. Njen fini, ozki obraz je bil poln udanosti in pristrénega usmiljenja: zares, prava usmiljena sestra. Nje duša pa je bila polna samo ene, a velike želje: polajšati, pomagati! V srcu je molila k Bogu, da naj hitro konča ta že cele dolge ure trajajoči hudi smrtni boj. Toda, ali je Bog odločil drugače? Glej, že prihaja vročina poletnega dneva vedno bolj in huje skozi okna, težka vročina, ki je tudi zdrave kar dušila v tem mamljivem vzduhu. Koliko težavo pa je še le povzročala že itak dosti trpečemu bolniku, ki je bojeval težki smrtni boj že od prejšnjega večera.

Sestra Filomena je stregla dečku dve leti sem. In kako silno ji je prirasel k srcu. Zares ljubila ga je radi ganljive potrpežljivosti, otroške hvaležnosti in pobožno čistega srca. In sedaj bojuje njena duša z njim zadnji boj: prav do vhoda v temno deželo smrti ga hoče pospremiti.

Dolgo je bil deček bolan, in sestra je imela z njim veliko trpeti in trpečemu na ljubo si je mnogo odrekla. Sestri Filomeni je stala zibel pod imenitno in bogato streho. In

zato je prav dobro poznala vse mnogovrstne olajšave, s katerimi se pomaga bolnikom in onemoglim. Kadarkoli je pogledala tega dečka, žejnega in v pomajkanju, prišlo ji je na misel, kaj je vsega nudila doma očetova miza in materina ljubezen v izobilju: duhteče, sočnate jagode, melone, pomaranče in limone in led različno pripravljen. In vsega tega imajo na svojih mizah razni bogataši in veljaki velikega mesta; tekla bi k njim in jih prosila: „dajte mi ledu, dajte mi sadja, dajte mi mehkih blazin in prijetnih, oživljajočih dišav in krepih vin, da potolažim žejo temu mojemu revčku, ter mu pripravim mehko postelj, da se mu do kosti shuššanemu zacementirane rane, dobljene vsled dolgotrajne lege!“

Toda sestra Filomena je bila obljubila biti revna z revnimi. In trpela je z njimi pomanjkanje, katero pa je sama občutila še veliko bolj bridko ko reveži rojeni v revščini. Včasih pa se ji je vendar posrečilo, dobiti kje šopek duhtečih vijolic ali lepo bujno razcveto vrtnico ali prijetno dišečih šmarnic ali kaj hladilnega sadja. In to je z veseljem obrazom in vsa srečna v srcu nesla bolniku. Radostno se smehljaje je držal ubogi trpin cvetice nežno med suhimi, koščenimi prsti, jih položil poleg sebe na posteljo, včasih jih je tudi na rahlo poljubil. Bile so mu pozdrav mlade, cvetoče, življenja polne narave, od katere ga je za vedno odtegnila trda postelja v ječo teh vlažnih, zadublih sten. In sestra Filomena je čutila, kak pomen imajo cvetice v življenju onih ljudi, ki jih ne morejo imeti.

(Konec.)

Píše se nam:

Iz Mokronoga. V trgovini g. Strel v Mokronogu je v razložbenem oknu razpostavljena častna diploma in velika zlata kolajna, katero si je pridobil tukajšnji rojak g. Josip Weibl, ključavničarski mojster v Ljubljani na mednarodni razstavi v Parizu za njegova izborna dela lastnega izuma. Iskreno častitimo!

Iz Čateža pod Zaplazom. Na Čatežu smo obhajali od 18. do 27. svečana sv. misijon. Ljudstvo se ga je splošno rado udeleževalo in nobenega ni zadrževalo slabo vreme, kakršno je bilo tedaj, vsakemu se je le zdelo, da je prehitro pretekla ta čas. Vodili so misijon z veliko vnemo čč. oo. lazaristi od sv. Jožefa pri Celju: Kitak, Krivec in Klančnik. Bodi jim na tem mestu tisočkrat zahvala! Posebno hvalo smo pa dolžni našemu neutrudljivemu pred. g. župniku H. Povšetu. — „Katol. izobraževalno društvo“ se namerava ustanoviti na Čatežu. Ko smo začeli te besede, je v naših srcih zavladalo nepopisno veselje, ker tega smo že težko pričakovali! Za društvo smo navdušeni vsi, posebno mladeniči, in bi neumorno delovali, ter šli za svojimi cilji. Torej: z društvom pričeti in ne odlašati, ker čas je, da tudi na Čatežu vstanemo enkrat iz spanja! — Hranilnica in posojilnica je kupila hišo po umrlemu upokojenemu g. župniku J. Ključevšek. Veliko veselje bi bilo za Čateško župnijo, ko bi v to hišo prišel zopet kateri upokojeni g. župnik!

Z Dolenjskega. (Bogastvo Kranjske na rudniških proizvodih.) Na Kranjskem se peča — po podatkih iz l. 1900 — 2.704 prebivalcev z rudokopom. Vseh rudarskih podjetij je 43, deluje jih pa samo 19. Rudarskih železnic je 95 km., uporabljalo se je 9 parnih strojev. Vrednost kranjskih rudarskih proizvodov je znašala 3.431.894 K, vrednost topilniških proizvodov pa 3.726.279 K, skupna vrednost 7.158.173 K. Rudarsko podjetje se je raztezalo na površje 2.111 ha odmerkov in je obsegalo 2.717 svobodnih rudosledov. V 1635 (60 %) rudosledih so iskali rjavi premog, v 295 (11 %) premog, v 256 (10 %) železno rudo, v 207 (7 %) svinčenec, v 205 (7 %) živo srebro, v 92 (3 %) cinkovo rudo, v 12 (0,44 %) bakreno rudo, v 8 (0,29 %) antimonovo rudo in v 7 (0,26 %) manganovo rudo. Izmed kopanin se dobiva največ železa, premoga in živega srebra; poleg tega tudi mangan, svinec, cink in nekaj srebra. V kranjskem rudarstvu je najvažnejše živo srebro, ki se ga dobiva največ v Idriji, nekaj pri sv. Ani pod Ljubeljem (Tržič) in v Litiji. Leta 1900 se je dobilo 5.104 meterskih centov živega srebra v vrednosti 2.495.000 K; država je imela čistega dobička 1.400.000 K. Poleg živega srebra je na Kranjskem najvažnejši rjavi premog, katerega se je to

leto 1900 izkopalo okoli 2.900.000 metrskih centov v vrednosti 1.500.000 K. Od 21 premogovnikov se je kopalo v desetih. Največja premogovnika sta v Zagorji ob Savi in v Trati pri Kočevju. Rujava premog se pa nahaja še pri Goričanah, Preski, Medvodah, Smledniku, pri Kamniku, Podgorju, Nevljah, Motniku, pri Mirni, Mokronogu, St. Janžu, pri Loki in Dobličah pri Črnomlju, v Raški dolini pri Famljah, Britofu, Zareču in Dolenjemu Zemonu. Lignit se nahaja v Klancu pri Komendi, pri Tunjicah, Zagorju, Prečni, Valti vasi in pri Črnomlju.

Sota se dobiva na Ljubljanskem barju in se je na leto nareže do 150.000 metrskih centov. Šotišči se nahajate ob znožju Golega vrha v Bohinju in na Ribščici pri Bleški planini. Svinčenca se dobiva največ v Litiji, Zagorju, Jablanici, Podkrajju, pri Zidanem mostu in pri Savi na Gorenjskem. L. 1900 se ga je dobilo 16.438 metrskih centov v vrednosti 716.000 K. Cink se izdeluje v zagorskem plavžu, leta 1900 se ga je dobilo 4.183 metrskih centov v vrednosti 215.000 K, Mangana se je dobilo 53.904 metrskih centov v vrednosti 64.000 K. Železne rude se je dobilo 41.238 metrskih centov v vrednosti 318.687 K. Od šestih podjetij sta delovali samo 2 s 83 delavci. Železna ruda se dobiva v Bohinju, pri Javorniku, Savi, Kropi, Kamni Gorici, Železnikih, Zagradcu na Dolenjskem, Dvoru in drugod. Kranjska posebnost je bohinjska ruda (beauxit), to je črna glinica, ki se rabi v izdelovanje glinenih preparatov in aluminija; dobiva se v Bohinju. Poleg teh rudnin se dobivajo na Kranjskem še maver, mramor, suknarsko ilo, peščenjak, lapor, kremenjak, jaspis, antimon, baker, skrilavec in druge. Ti podatki jasno govorijo, koliko veliko narodnega bogastva leži pri nas na Kranjskem neizkoriščenega, kako malo trgovskega duha imamo, da ne vemo te naravne zaklade izrabiti. Koliko domačinov bi imelo lahko pri nas zaslužek, ne da bi se jim trebalo podajati v ameriško sužnjost, koliko bi se doseglo, če bi se strokovnjaško dognalo in precenilo, kateri rudniki bi se dali s pridom izrabljavati, koliko koristnega bi vlada naši deželi storila, če bi v začetku nekatera teh podjetij subvencionirala, da se njih izkoriščanje izplača, kako veliko dobroto bi storili tisti poslanci, ki bi se z vso vnemo potezali za uresničenje take prepotrebne podpore in kako močno bi se povzdignilo občno blagostanje in davčna moč v deželi!

† Josip Juraj Strossmayer,

bosensko-sriemski škof v Djakovem (na Hrvaškem) je dne 8. aprila t. l. po daljši bolezni v starosti nad 90 let umrl. Rojen je bil dne 4. februarja l. 1815 v Oseku (Hrvaškem), kot sin preproste meščanske rodbine. Po dovršenih gimnazijskih študijah sprejel ga je škof Sučić v semenišče in še ne dvajset let star je postal doktor modroslovja. Leta 1837. je bil posvečen v mašnika in je nekaj časa kapelanoval, na to je bil poslan na Dunaj v Avguštinij, kjer je postal doktor bogoslovja. Na to je bil imenovan podravnateljem v semenišču v Djakovem, kmalu pa so ga poklicali na Dunaj kot dvornega kapelana, kjer je zbudil pozornost po svoji učenosti in sijajnim govorniškim darom. Leta 1849. je postal škof v Djakovem. Z vso vnemo se je posvetil višje pastirskemu delu. Prvih 10 let je posvetil Strossmayer reorganizaciji svoje škofije. Svojim dolžnikom je takoj odpustil velik del dolga, svoje dohodke je pa uporabljal za duhovno in dijaško semenišče, za javne dobrodelne zavode, za pomoč in izobrazbo ubožnim duhovnikom in za neštivilne druge koristne svrhe. — Za vse veke se je poslal Strossmayer kot največji dobrotnik hrvaškega naroda. Najprvo je ustvaril misel „Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti“ in leta 1867 je govoril že nje otvoritveni govor, sam je v ta namen žrtvoval 1.097.000 K. Nadalje je prvi položil temelj k osnovitvi vseučilišča v Zagrebu in je za to daroval 100.000 K l. 1874. je bilo otvoreno. Strossmayer je bil velik ljubitelj umetnosti. Nabiral je krasne slike, ki so ga stale visoke cene; l. 1883 odpeljali so 282 umetnin v Zagreb, kjer jih danes občudujemo v krasni slikarski galeriji. Celo življenje je mislil na to, da dvigne v Djakovem veliko cerkev prvostolnico, ki bo di najkrasnejši biser arhitekture na jugu.

Šestnajst let in pol so gradili cerkev najboljši veščaki in danes stoji na slavonski ravnini zgradba, ki jo po pravici zovejo najkrasnejši spomenik romanskega sloga. Kako velika je bila njegova požrtvovalnost povedo ti-le podatki: v cerkvene namene je daroval 2.025.590 K, za narodne pa 2.610.894 K, ne omenjajoč svote, ki jih je na tihem delil in zapuščine ki znaša približno zopet 1.000.000 K in ki je namenjena v dobrodelne namene. Pa ne le kot največji in najplemenitejši mecen si je pridobil Strossmayer za Hrvate in Jugoslovane neveljivih zaslug, ampak tudi kot narodni buditelj in voditelj Hrvatov nasproti krivičnim in zatiralnim naklepom Mažarov priboril si je on za svoj narod in za vse Jugoslovane neprecenljivih zaslug. S tem svojim duševnim delovanjem in vplivom svojega izrednega talenta je pa koristil sv. veri, državi in vzgoji jugoslovanskega naroda še bolj, kakor s svojo darežljivostjo. Da so Hrvati danes na ti visoki stopinji omike in da niso do cela odvisni od Mažarov, se imajo v prvi vrsti zahvaliti političnemu delovanju Strossmayerjevemu. Ni čudo tedaj, da je imel Strossmayer veliko zavistnikov in sovražnikov, ki so mu grenili njegovo življenje ter vsak njegov korak in vsako njegovo delovanje in besedo skušali zlobno tolmačiti. Prestal je vsled tega za svoj narod mnogo bitkega. Njegov plemeniti duh in srce ni omagalo, za to je pa ostal ljubitelj vsega hrvaškega in jugoslovanskega naroda do svojega groba. Svojo učenost in talent, svoje močij in dohodke, vse je posvetil in postavil v službo sv. cerkvi in svojemu narodu in sam se je izrekel v kratkih in jasnih besedah: „Sve za vjerno i za domovinu!“

Zemeljski ostanki prebлага škofa Josip Juraj Strossmayerja so bili položeni dne 14. aprila t. l. k večnemu počitku v od njega sezidani prvostolnici v Djakovu v navzočnosti nebroj ljudstva, deputacij in sobratov-duhovnikov. Cela Hrvaška in ves Jugoslovanski svet pa žaluje za njim kot za svojim najboljšim očetom-voditeljem. Med nami pa ostane njegov spomin najblažji, njegova dela ga pa bodo večno proslavljala!

Domače vesti.

(Imenovanja pri sodniji.) Nj. Veličanstvo cesar je imenoval deželnosodnega svetnika dr. Jakoba Kavčiča v Ljubljani za predsednika okrožnega sodišča v Novem mestu in podelil deželnosodnemu svetniku Ivanu Škrlju v Novem mestu naslov in značaj dež. višjesod. svetnika. Justični minister je prestavil sodnega adjunkta Jožefa Zupančiča iz Idrije v Ljubljano, Oskarja Deva iz Brda v Škofjo Loko, Teodorja Bežeka iz Škofje Loke v Ilirsko Bistrico in imenoval sodnim adjunktom dr. Ludovika Treo za Črnomelj, dr. Matej Senčarja za Brdo in dr. Robert Ogoreutz-a za Idrijo.

(Osebnosti vesti.) Župnikom na Raki je imenovan preč. g. J. Borštinar, župnik v St. Petru pri Novem mestu. — Kaplan v Mirni peči, g. Jakob Kleindienst, gre v Senožeče, na njegovo mesto pa pride g. Jakob Ogrizek, dosedaj kaplan v St. Rupertu. — Okrožnim zdravnikom v Toplicah na Dolenjskem je imenovan gospod dr. I. Hubad, ki je bil pred nekolikim časom sekundarij v bolnišnici usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu.

(Umrl je) dne 3. t. m. v St. Vidu pri Zatičini čast. gosp. Alojzij Jerše, župnik v pokoju. Rojen je bil l. 1849 v Trbojah. Služboval je v Poljanah nad Škofjo Loko, na Trati, v Trnovem na Notranjskem, v Starem trgu pri Kočevju, na Dobovcu, v Kresnicah, zadnja leta je živel v pokoju v St. Vidu pri Zatičini.

(Nemške postne pridige) ima v kapiteljski cerkvi vsak večer ob pol 7. uri č. g. P. Jožef Schroehe S. J.

(Preložili bodo) cesto proti Ločni mimo Hočevarjevega marofa.

(V novomeškem okraju) je prišlo letos 480 mladeničev na vojaški nabor, od teh je bilo potrjenih 180 ali 37%; v litijskem okraju pa je prišlo 622 mladeničev na nabor in od teh je bilo potrjenih 183 ali 29%. Omeniti je vredno, da je najmanjši potrjenec visok samo 114 cm. in največji pa meri samo dva centimetra manj kakor dva metra.

(„Na Osojah“.) Ljudski igrokaz s petjem v petih dejanjih po Mosenthal-u poslovenil J. Ogrinec, predstavljal se je dne 8. aprila t. l. v „Narodnem domu“ v Novem mestu v korist družbe sv. Cirila in Metoda. Naša ženska podružnica sv. Cirila in Metoda je s tem činom pokazala, da jej je gmotni napredek te naše šolske družbe pri srcu, vrlo naše občinstvo jej je z obilnim obiskom svoje simpatije izrazilo, naše gospice igralke-diletantje in gospodje igralci-diletanti so pa vnovič svojo požrtvovalnost v korist narodni stvari in v oživiljenje družbenega življenja pokazali, a tudi dokazali, da umejo sicer ne preveč vsebine imajočo igro dovršeno in uspešno predstavljati. Nekatere glavne vloge kakor Marijane, Matije, Kotlarja in otroka, potem nekateri posamezni prizori so bili istinito dobri; tu pa tam se pa je opažalo neko pretiravanje, ki je bilo stvari na kvar. Na lepem uspehu (dohodek je znašal 238 K) čestitamo naši ženski podružnici sv. Cirila in Metoda in jej želimo veliko posnemalk na Slovenskem.

(Koncert in dramatična predstava), katero so priredili gimnazijci dne 13. aprila t. l. v „Narodnem domu“ na korist dijaškemu podpornemu društvu, se je kakor prejšnja leta tudi letos prav dobro obnesla. Izmed posameznih točkov programa ste občinstvu najbolj ugajali: Srbskih narodnih pesmi šopek (mešan zbor) in šaloigra v enem dejanju: Dva stara prijatelja. S sonato, katero je gosp. profesor Škrli na violini s spremljevanjem glasovirja z virtuozno natančnostjo igral in prostovoljno izven programa dodal, se je vrednost in užitek cele predstave lepo povečala. Sploh so bili pevski zbori in deklamacije prav dovršeno prednašane, ter služijo v čast našemu dijaštvu. Udeležba je bila prav mnogobrojna in ves koncert je tvoril jedno najlepših zabav, ki se dadó vsako leto v tukajšnjemu „Narodnemu domu“.

(Dolenjsko kletarsko društvo v Novem mestu) se je na drugem občnem zboru dne 13. t. m. razdružilo.

(Prememba posesti.) Veleposestvo g. pl. Föd-ransperga pri Zatičini je kupil samostan cisterzijancev v Zatičini za 89.000 K. To veleposestvo je že bilo nekdanj last samostana.

(Poročilo o občnem zboru) z dne 2. t. m. 1905 okrajne bolnišne blagajne v Novem mestu. Ob 10. uri sklicani zbor ni imel zadostnega števila delegatov, ter se je šele ob 11. uri dopoldne začel. Gospod načelnik S. pl. Sladovič otvori občni zbor, pozdravi navzoče delegate ter povdarja, da je obžalovati, da se za ta človekoljubni zavod tako malo zanimajo obrtniki ter delavci. Na to prebere poročilo o poslovanju v upravnem letu 1904. Iz istega je razvidno, da je imela blagajna začetkom leta 1904 812 udov, tekom leta jih je pristopilo 2285, izstopilo 2251. Delodajalcev šteje novomeški okraj 334, Žužemberk 45, Trebnje 47, skupno 430. Povprečno število zglasenih delavcev je bilo 1196. V letu 1904 je zbolelo 675 članov, mej temi je bilo 315 ambulantnih, kateri so prejeli samo zdravniško pomoč in zdravila. Ostali so bili oskrbovani skozi 7071 dni, torej povprečno pride na vsakega bolnika 19 dni. Na denarnih podporah se je izplačalo 4328 K 80 v, potem oskrbovalnih stroškov raznim bolnicam 2877 K 50 v, za zdravnike, zdravila in kontrolo bolnikov se je izdalo 4550 K 99 v. Dohodki so pa od delojemalcev znašali 10424 K 02 v, doneski delodajalcev 5211 K 95 v. Globe so izkazane zneskom 134 K, v to je dokaz, da delodajalci ne zglasujejo svojih delavcev pravočasno, ter jih potem zadene ne samo občutna globa, temveč morajo tudi povrniti oskrbovalne stroške, kateri so v posameznih slučajih prav veliki. V letu 1904 so bili delodajalci 78krat ovađeni zaradi nezglasitve delavcev. Razsodišče razsojevalo je tekom upravne dobe v 16 slučajih. V letu 1904 je bilo poslovanje nekoliko večje, kar je razvidno iz večjega prometa. Kontroliranje bolnikov izkazalo se je prav uspešno ter je isto na delavce močno uplivalo, da se ni bolniška blagajna po simulantih izkoriščala, vsled tega je tudi upravno leto 1904 sklenilo z dobičkom 1952 K 24 v, kateri dobiček pristet rezervnemu zakladu od leta 1903 v znesku 18501 K 56 v, izkaže rezervni zaklad dne 31. decembra 1904 znesek od 20453 K 80 v, kateri znesek se deloma nahaja v mestni hranilnici v Rudolfovem, deloma v blagajni. To poročilo vzame občni zbor soglasno na znanje. Na to je načelnik nadzorovalnega odseka gospod Matko Malovič poročal o pregledovanju knjig in računov ter izjavil, da se je našlo vse v

redu ter predlaga, da se načelništvu izda absolutorij, kar se soglasno sprejme. Na to se preide k volitvi jednega člana v načelnništvo ter volitvi nadzorovalnega odseka in rozsodišča. Na predlog gosp. Ivana Krajgerja se izvoli v načelnišvo gosp. Josip Petrič. V nadzorovalni odsek od delodajalc v gg. Josip Damisch, Jakac Anton, od delojemalcev Durini Emil, Koželj Ivan, Kosina Viktor in Petrič Makso. V rozsodišče so bili izvoljeni od delodajalcev Mirtič Ivan, Puš Lovro, od delojemalcev Matoh Alojzij. Robas Ivan, Zalar Ivan. K raznim predlogom se je predlagalo, da bi se blagajnična gotovina izposodila na hipoteko, ker bi obrestovanje bilo večje. Gosp. načelnik pojasni, da ni mogoče izposojati denarja na hipoteke, ker v slučaju kake epidimije ne bi se moglo tako hitro potrebiti denar za bolnike imeti pri rokah. Poročilo načelnika se sprejme. Gospod Krajger predlaga, da se potrebno ukrene glede predrage vožnje zdravnika iz Kočevja v Rog. Gospod načelnik odgovori, da bo skušal, ker se sedaj v Toplicah nahaja novi zdravnik, z istim glede oskrbovanja bolnikov v Rogu stopiti v dogovor. Gospod Malovič predlaga, da se v bolnici oskrbovanim članom, kateri imajo rodbine izplača polovica bolniške podpore ter prosi v tej zadevi pojasnila. Gosp. načelnik izjavi, da bolniška blagajna je pripravljena v slučajih, kjer je dokazano, da je isti res oskrboval s svojim delom družino, izplačati polovico bolnišne podpore, pač pa mora isti vsa dokazila v takem slučaju načelništvu doprinesti, katero bode od slučajja do slučajja v plenarnih sejah odločilo. Ker se mora uvaževati, da v našem okrajnem glavarstvu ima veliko število delavcev, kateri se le mimogrede pečajo z raznimi deli ter so le par mesecev udje okrajne bolnišne blagajne, dočim so ves drug čas enostavni kmetovalci. Končno gospod Krajger izreče v imenu načelnišva in blagajniških članov načelniku gosp. S. pl. Sladoviču yso čast in zahvalo za njegovo dosedanje dvanajstletno skrbno in trudapolno načelniško delovanje v korist bolnišni blagajni in vsi navzoči gg. delegatje se temu priznanju pridružijo. Gospod načelnik se gosp. predgovorniku ter vsem članom bolniške blagajne za priznanje njegovih 12 letnih zaslug najtopleje zahvaljuje in obljubi, da kar največ mu bode mogoče v tem letu delovati v korist bolnišne blagajne, akoravno je z mnogim delom obložen. Ker se nobeden več ne oglasi, sklene g. načelnik današnji občni zbor.

(Darila.) Slavna kranjska hranilnica je darovala v obće koristne in blagodejne namene velike svote, od katerih omenimo tu le one, katere dobi Novo mesto in najbližja okolica: Vincencijeva družba v Novem mestu 200 K; bolnica Usmiljenih bratov v Kandiji 2000 K; c. kr. gimnazija v Novem mestu 200 K; deška ljudska šola v Novem mestu 200 K; dekliška ljudska šola v Novem mestu 100 K; dijaška kuhinja v Novem mestu 100 K; obrtna nadaljevalna šola v Novem mestu 100 K; zasebna šola za ročna dela gosp. Ane Sorre v Novem mestu 100 K; dekliška nadaljevalna šola ubogih šolskih sester v Šmihelu 200 K; obiskovalci vinarskih tečajev na dež. kmet. šoli na Grmu 200 K; kat. društvo rokod. pomočnikov v Novem mestu 100 K in izvanredno subvencijo povodom škode po ujmah bolnica Usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu 1500 K.

(Stavodolžnim mladeničem na tujem.) Vsak, v inozemstvu bivajoči stavodolžni mladenič zamore se kazni in njenim nasledkom, kateri ga zadenejo povodom povrata v domovino zaradi begunstva izogniti s tem, da se zglaš pri njegovemu bivališču najbližnjem ces. in kralj. avstro-ogrskem konzulatu in prosi, da bi se ga tam pregledalo glede vojaške sposobnosti. Starišem, sorodnikom itd. v inozemstvu se nahajajočih mladeničev se s tem v lastno korist naroča, da iste o tem poduku obvestijo. C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo.

(Reorganizacija dacarskih služb na Kranjskem.) Deželni odbor je uvrstil vse v deželni službi delujoče dacarje na štiri vrste. V prvo vrsto spada 10% služb s plačo 1200 K, v drugo, tretjo in četrto vrsto spada po 30% z letnimi plačami 1080 K, 960 K in 840 K. Prejemki se računajo od 1. marcija t. l. nadalje.

(Gozdni požari.) Dne 30. marcija t. l. nastal je v gozdu med postajama Savo in Zagorje — požar, ki se je zelo razširil in je nekoliko dni trajal; dne 31. marcija nastal je pa požar v gozdu pod vasjo Dobovec na Kumu, ki se je vsled suše tudi zelo razširil in se je le z velikim na-

porom pogasil. Dne 30. marca t. l. pa v gozdu med Košico in Kamenobrdom pri Višnjigori, ki je last g. Turka iz Ljubljane. V vseh slučajih je obilo škode.

(Važen obrtni in trgovski sestanek) se je vršil 14. t. m. zvečer v gostilni g. Brunerja v Novem mestu. Dnevni red je bil dopis trgovske-obrtne zbornice za Kranjsko, da se obrtna zadruga izjavi o eventuelnem carinskem ozemlju, ako isto vsled zahteve Ogorske nastane med njo in Avstrijo. Ker je Hrvatska izven ozemlja Avstrijskega, je radi tega važno, kakšni nasledki bi bili, če carina nastopi za našo deželo.

Shod je bil dobro zastopan od strani obrtnikov kakor od trgovcev, kateremu je predsedoval na predlog g. S. pl. Sladoviča, novomeškega župana, g. Frančič. Po kratkem pojasnilu o dopisu in na važni pomen shoda otvori shod in naprosi blag. g. pl. Sladoviča, da prevzame kot poročevalec in utemeljitelj vprašanj v konečno rešitev. Na devetnajst stavljenih vprašanj se zbornici odgovori na najvažnejše, katerim se tudi doda le dozdevno mnenje, ker ni gotovih podatkov, na katere bi se sklicevali. Splošno se je od naše strani povdarjalo, da bi vsled tega imela naša dežela občutno škodo, ker se dovažajo iz Hrvatske veliko neizogibno potrebnih stvari. Pri tem bi trpela tudi sosednja Hrvatska, ker bi ne mogla pošiljati svojih produkcij čez mejo proti nam po taki ceni, kakor sedaj. V splošnem bi pa tudi cel promet trpel na tem, ker so prometne zveze take, od katerih ima korist naša Dolenjska. Izjemno bi ne bili proti carinskemu ozemlju, ako se vpelje edino-omejeno na Ogorsko in med Avstrijo, pri tem pa zahtevamo, da se Hrvatska loči gospodarsko od Ogorske in priklupi Avstriji.

Ker se je pri tem sestanku tudi gospodarsko vprašanje razmotrivalo in stavi g. Malovič predlog, da naj se naprosi merodajne faktorje, da bi delovali nato, da se čim prej podaljša dolenjska železnica do Metlike in Črnomlja, da bi Belokrajina vsled eventuelnega carinskega omrežja ne zaostala še bolj gospodarsko, kakor je sedaj, ki ima vendar večjo prostost, pozneje bode naveza le na notranjost dežele. G. pl. Sladovič stavi z ozirom na predlog predgovornikov protest, kateri naj velja deželni delegaciji, ker je ista z obstrukcijo preprečila delovanje deželnega zbora, vsled katere se je zadal posebno dolenjski moralčen udarec v gmotnem oziru. V imenu sestanka želi, da bi se med zastopniki našel kak „modus“, ki naj bi bil navod k zopetnemu treznemu delu v deželnem zboru, kajti neznosne razmere naše tolikanj zapuščene Dolenjske to zahtevajo, da ne postane žrtev teh razmer. (Sprejeta oba predloga z živahnim odobravanjem.) — Poročilo je precej skrajšano, ker je pozno došlo, več natančno prinese Slovenec v prihodnjem tednu. (Op. ured.)

(Deželna zveza obrtnih zadrug) za Kranjsko ima 7. maja 1905 občni zbor v Novem mestu. V ta namen se namerava prirediti tudi javen obrtni shod isti dan dopoldan. Želeti bi bilo, da bi se istega shoda vdeležili zastopniki vseh kranjskih zadrug posebno iz Dolenjske, in sicer iz Črnomlja, Metlike, Kostanjevice, Krškega in Mokronoga. Z veseljem bi pozdravili vse goste, najbolj bi nas veselilo, če se večje število obrtnikov vdeleži tega shoda iz Belokrajine, da se skupno potegujemo za naše gospodarske koristi, ker smo odvisni le od svoje samopomoči. Gg. zadrugni načelniki blagovolite to uvaževati, ter delovati v svojem delokrogu za ta važni obrtni sestanek. Z združenimi močmi za naše koristi, to je bilo in ostane naše geslo!

* * *

(Knjige Slovenske Matice) za leto 1904 so došle in se dobivajo v gimnazijski pisarni pri poverjeniku. Poština znaša 10 h, društvenina za leto 1905 4 krone. Vsi prijatelji slovenske knjige se vljudno vabijo, da pristopijo kot udje prvemu slovenskemu literarnemu društvu.

(Praški Judek.) Prevel Josip Volc. Izdala in založila katoliška Bukvarna v Ljubljani, 75 strani. Cena: za broširan izvod s poštino vred 45 v., za trdo vezan 65 v. Dobiva se tudi v prodajalni J. Krajec nasl. — Izmed mnogih izbornih mladinskih povestij dne 23. februarja t. l. umrlega jezuita P. Spillmanna je „Praški Judek“ brez dvoma ena najlepših in najbolj ganljivih in najbolj poučnih. P. Spillmann je bil izvanredno priljubljen pisatelj, ki je znal leposlovno obdelovati največje in najbolj zanimive svetovne do-

godke, kakor tudi jako čislan pisatelj mladinskih spisov, katerih je že več poslovenjenih. Priporočamo prav toplo.

(Regina coeli) za mešan zbor in spremljavo orgelj ali orkestra. Zložil Ig. Hladnik, op. 49. Cena partituri 1 K. Založil skladatelj. Dobiva se v Kat. Bukvarni v Ljubljani in pri skladatelju v Novem mestu. — Slovesno in navdušeno veselje, prav kakor se spodobi ob Izveličarjevem vstajenju, odmeva iz te skladbe, ki pa za to tudi — zlasti glede orgelj — zahteva veliko spretnost. Prvikrat se bo v Novem mestu ta skladba proizvajala po slovesnosti vstajenja na veliko soboto pop. v kapiteljski cerkvi.

(Današnji list) obsega dyanajst strani.

—*—*—

Gospodarske stvari.

— (Oddaja trt in drevja.) Kmetijska podružnica v Novem mestu opozarja vse svoje naročnike, da pridejo čimprej po naročene trte, zadnji čas do 20 t. m. Oddati je tudi še nekaj drevja. Zglasiti se je na Hočevarjevem marofu ob Ločenski cesti.

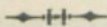
— (Fižol v stročji.) Za zgodnjo rabo se priporočajo posebno razne vrste nizkega fižola. Dobe se pri kmetijski podružnici novomeški, in sicer v trgovini S. Berganta v Novem mestu, ki prodaja tudi podružnična semena raznih kumar in melon.

— (Vrane odganjamo od turšice) s tem, da namakamo turšico, predno jo sejemo, v vodi in jo potrosimo z „menigom“, neko rudečo barvo, ki se dobi v železnih trgovinah. Turšično seme je namakati v ta namen v vodi skozi 24 ur. Potem ga je plitvo razgrniti po podu, potrositi z „menig-om“ in dobro premešavati. Tako dolgo, da se zrnja obsuše. Tako obdelanega semena se ne dotakne nobena vrana.

— (Prazna mesta po detelji.) ki so nastale vsled slabe setve, slabega semena itd., kaže obsejati z deteljo ali travo. Prazna mesta po lucerni naj se posejejo z lucerno. Med redko lucerno kaže posejati travo in sicer laško ljuliko. Za posetev praznih prostorov med domačo deteljo se priporoča tudi rudeča detelja. Dotična mesta je v tem slučaju z železnimi grabljami razpraskati ali pa z motiko zrahljati, seme pa z grabljami zagrniti.

— (Kajenje, sredstvo zoper spomladanske mrazove.) Dne 9. aprila t. l. imeli smo po vsem Dolenjskem zelo hudo slano, ki je napravila občutno škodo. Prav lahko se v letošnji spomladi pripeti, da se nam tako mrzla in našim novim vinogradskim nasadom usodepolna jutra še ponovijo in radi tega, da nam slana ne posmudi in uniči naše brsteče mladje na naših vinogradnih in poljskih kulturah, je želeti, da se tudi pri nas občno poprimemo kajenja. To pa koristi le tedaj, če je splošno. V ta namen, da vsak ve, kako je postopati, objavimo tu navodilo, kakršno je v veljavi na Nižje Avstrijskem, kjer je splošno kajenje spomladi občno upeljano: 1.) V vsaki vinorodni občini naj se določi kurišča, kakor sklne odbor. Vsi tuzadevni stroški naj se izplačajo iz občinske blagajne, ter naj se, če je treba pozneje poravnajo z občinskimi dokladami. 2.) Namen kajenja je preprečiti, da se ozračje ne ohladi tako, da bi trtni poganjki zmrznili. Vse trte ne zmrznejo pri enaki toplini, marveč je to odvisno od vrste trt, od kraja, od starosti itd. Vendar zadostuje, če je toplina le malo pod ničlo. 3.) S kajenjem se hoče doseči, da se v zrak vzdigne kolikor mogoče pare, ki zmrznenje najbolj zabranjuje. Radi tega naj se kadi z vlažnimi tvarinami, s trtnimi odpadki, s čreslom itd. Smola, katran stane preveč. Priporoča se, naj se najprej iz trtnih in enakih odpadkov napravi kolobar in v ta kolobar naj se namečejo tvarine, za kurjavo določene. Kolobar se zažge s slamo ali s petrolejem, da se hitreje vname. 4.) Neobhodno potrebno je, da se to kajenje izvršuje sporazumno, kajti le na ta način se doseže dober uspeh. 5.) Veliki ognji naj se napravijo na vseh za to pripravnih krajih v vinogradu, kajti čim več jih je, tem bolje je. Z majhnimi ognji se ne doseže zaželeni uspeh. 6.) Da se vé, kdaj preti nevarnost naj se v kakem mrazu izpostavljenem vinogradu postavi toplomer približno pol metra nad zemljo. So pa tudi posebne priprave, ki z neko gotovostjo že na predvečer naznanjajo

nastop mraza. Toplomer naj opazuje le dobro izšolana oseba. 7.) Zažgati se mora, kakor hitro toplomer kaže med $+10$ in 0° in če še vedno pada, posebno pa če je jasno in tiho vreme. Kajenje se mora nadaljevati do solnčnega vzhoda. Če se med kajenjem pooblači ali če postane vetrovno in kaže, da mraza ne bode, naj se ogenj uduši, da se kurivo ne žge po nepotrebnem. 8.) Kajenje naj se ne izvršuje samo v nižavah, marveč tudi v visokih legah, ker se potem dim vleže v nižine ter tako najbrž vsled prenasajenja z vlago zabranjuje zmrazenje. 9.) Vse, kar je za kajenje potrebno, naj se preiskrbi pravočasno, da je pri rokah, kadar se potrebuje, kajti le majhna zamuda utegne imeti prav zle posledice.

Razne stvari.

* (Ljubljanski grad) bodo po sklenjenem kupu v nekaterih delih prenovili in prostore priredili v stanovanja.

* (Ponarejevalci avstrijskega denarja) v Clevelandu v Ameriki so bili obsojeni, in sicer Krkovič v 2 leti ječe in denarne globe 2500 dolarjev, Miha Omersa in Ivan Horvat v 18mesečno ječo in kazni po 500 dolarjev. Oproščen je bil Ivan Pilat. Nekateri udje te družbe dobili so pa zaslužen kaznen pri okrožnem sodišču v Celji.

* (Smrt v plamenu.) Dne 26. marčija t. l. je nastal ogenj v kozolcu posestnika Kašperja Švigelj-na v v Doleh pri Borovnici, ki se je zelo razširil in šest posestnikom naredil škode nad 20.000 K. Zažgal je v pijanosti mlinarski pomočnik Nikolaj Hribar, ki pa se ni mogel iz ognja rešiti in je sam zgorel. Našli so ga drugi dan, na pol sežganega.

* (Dolgotrajno vojaško službovanje pri topničarstvu.) Gospod Francišek Inglič, topničarski stražmojster, je služil pri topničarjih 56 let, ter je sedaj stopil v pokoj. Tem povodom napravili so mu v Ljubljani bivajoči podčastniki prisrčno odhodnico, obstoječo v tem, da so mu napravili serenado, kjer je igrala vojaška godba in mu zapel pevski zbor domačega pešpolka nekatere pesmi.

* (Deset let je minilo) dne 14. aprila, od kar je bil na velikonočni ponedeljek ob 11. uri ponoči v Ljubljani in po mnogih drugih krajih na Kranjskem zadnji silni potres, ki je zadal toliko škode in strahu.

Smešnice.

A. Moja ženka govori štiri jezike. — B. Moja pa samo enega, a tega pa vstrajno od jutra do večera.

(Ljubezen do reda.) Uradnik diurnistu: „Vi, slišite, uredite te listine lepo po abecednem redu in potem jih — sežgite.“ „Prim. List.“

Zahvala.

Odbor tukajšnje ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda izreka svojo najtoplejšo zahvalo vsem cenjenim damam in gospodom, ki so, bodisi kot igralke in igralci ali na kak drug način pripomogli k tako lepemu vspehu dramatične predstave „Na Osojah“, ki jo je gori omenjena podružnica priredila 8. t. m. v korist glavni družbi. V prvi vrsti gre zahvala g. dr. Pajnič in pa gg. Skaletu in Levičniku. Tvrđki Krajec nasl. se zahvaljujemo za brezplačno delo lepakov, slav. odboru „Dol. Sokola“ za prepustitev kulis, slavnemu občinstvu pa za tako mnogobrojen obisk predstave, ki je s tem pripomoglo k dobremu gmotnemu vspehu. — Za nadaljno naklonjenost prosim odbor. — Novomesto, dne 13. aprila 1905.

Darovi za dijaško kuhinjo v Novem mestu.

Neimenovana iz Mirne peči 2 K; veleč. g. Jos. Mensinger, kaplan 3 K; veleč. g. župnik A. Šmidovnik 10 K; po g. dr. K. Slancu neka sodnijska kazen 30 K; g. M. Mramor, posestnik 10 K; gospa Terezija Rois 3 K; g. advokat dr. J. Schegula za drugo polletje 25 K; veleč. g. župnik M. Poljak 5 K; veleč. g. Bernard Jernej, kaplan 10 K; nabrano od stalnih dobrotnikov v Mestu in Kandiji 49 K. — Izrekuje najprisrčnejšo zahvalo prosim daljne podpore, ker jo jako potrebujem. Jako bi se mi ustreglo, ko bi mi mogel kdo krompirja darovati. Kupil sem ga zadnji čas nekaj, ali še ga ne bode dovolj do konca šolskega leta.

Dr. Jos. Marinko.

Umrli so:

3. aprila: Slavica Perko, c. kr. sodn. kancelista hči, 10 mesecev, krči, št. 171.

6. aprila: Marija Gramer, nadsprevoznika južne železnice v p. so-proga, 62 let, rak v želodcu, št. 113.

Loterijske številke.

TRST, 1. aprila	11	9	28	56	81
GRADEC, 8. aprila	70	10	2	41	54

Tržne cene dne 10. aprila 1905 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	17	56	Leča	11	71
Rž	13	66	Bob	9	76
Koruza	13	33	Ajda	11	04
Oves	6	83	Proso	10	40
Ječmen	11	04	Soršca	18	66
Krompir	6	50	Lan	—	—
Fižol	11	71	Jajca po 5 za 20 vinarjev.	—	—
Grah	11	71			

Pri graščini Poganice pri Rudolfovem

(100)

se takoj dá v najem

mlin s 4 kamni, žaga in gostilna.

Natančneje se izve pri oskrbništvu v Poganicah.

A $\frac{1 \frac{2}{5}}{6}$

OKLIC.

(99)

Dne 20. aprila 1905 ob 9. uri dopoldne bo na lici mesta nadrobna prostovoljna dražba zemljišča ter premičnin pokojne Lucije Hostar hišna št. 5 v Dolenjih Radulah pri Bučki, uloga št. 307 kat. občine Bučka.

Zemljišče cenjeno je na 2610 K in premičnina na 261 K 60 v. Če bi kdo ponudil čez kupno svoto posameznih ponudb, bi se njemu celo zemljišče prodalo.

Kupnina premičnin je takoj, ista od zemljišča s 5% obrestmi pa šele v treh letih za plačati.

Drugi pogoji se bodo pred licitando razglasili in se zamorejo tudi pri sodišču pregledati.

C. kr. okrajna sodnija Krško,

dne 10. aprila 1905.

A $\frac{51}{5} / 5$

OKLIC.

Za prostovoljno dražbo v zapuščino Mete Perše v Rudolfovem spadajočega hišnega posestva z vrtom in gozdom pod ulož. št. 142 k. obč. Rudolfovo, dovoljeno vsled sklepa c. kr. okrajnega sodišča v Rudolfovem z dne 16. marca 1905 A $\frac{51}{5} / 5$ določi se

dan 19. aprila 1905

ob 10. uri dopoldne v notarski pisarni v Rudolfovem, kjer so pogoji na ogled.

RUDOLFOVO, dne 23. marca 1905.

(77-2-2)

Dr. Albin Poznik,

c. kr. notar. sod. pov.

Zahvala.

Vsem, ki so prispevali z blagimi milodari ter tako pomagali k dovolj dostojnemu pogrebu mojega brata Franc Knafelc-a, krojača v Šmihelu, ki je umrl v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kandiji, izrekam tem potom svojo najtoplejšo zahvalo. Bog plačaj stoterokrat!

ŠMIHEL, dne 10. aprila 1905.

Jos. Knafelc, brat.

50 do 60 m³
hrastovega lesa, obrezanih lesov,
 močnih 16/24 cm in 22/24 cm
 v dolžini 2-40 do 5—metrov
se kupuje. (97)
 Kje, pove iz prijaznosti upravnništvo tega lista.

Št. 43.

RAZGLAS.

Podpisani okrajni cestni odbor razpisuje

ofertno obravnavo

zaradi oddaje poprave ločenske okrajne ceste št. 50 pri Hočevrjevem marofu po predležem načrtu in troškovniku.

Dotične pismene ponudbe se bodo sprejemale do 4. maja t. l. do 12. ure popoldne. — Ponudba mora obsežati: ime, priimek, poklic in stanovanje, ponudbo v številkah in besedah ter mora biti z 1 K kolekovana.

Načrti, pogoji in troškovnik se lahko ogledajo vsak dan ob uradnih urah pri županstvu Šmihel-Stopiče v Kandiji.

Okrajni cestni odbor Rudolfovo,
dne 31. januarja 1905.

(95-2-1)

Načelnik:
Jos. Zorc.

Na prodaj so: 3 klavirji
 za ceno 900 K, 200 K,
 40 K v deški šoli v Šmihelu pri Novem mestu.

(101)

POSESTVO

(91)

je na prodaj iz proste roke. — Več pove lastnik
Pavel Ajdič,
Cegelnica št. 16, p. Rudolfovo.

Vabilo

na

(96)

izvanredni občni zbor

Hranilnice in posojilnice za Kandijo in okolico

registrovane zadrage z neomejeno zavezo
kateri se bode vršildne 1. maja 1905 ob 1. uri popoldne
v prostorih posojilnice.

Dnevni red:

1. Razgovor glede nove stavbe.
2. Slučajnosti.

Opomba: Ako bi ta zbor ob 1. uri ne bil sklepčen,
skliče se ob 2. uri drugi občni zbor, ki sme brezpogojno sklepati.
KANDIJA, dne 10. aprila 1905.

Načelnstvo.

Lep kip vstalega Izveličarja

ki se nosi pri velikonočni procesiji

je dobiti prav po ceni.

Kje, pove upravnništvo „Dol. Novic“

(72-0-3)

Računski sklep

okrajne bolniške blagajne v Novem mestu za čas od 1. januarja do 31. decembra 1904.

Dohodki	uplačani	31./12. 1904 še ne plačani	Skupaj	Stroški	izplačani	31./12. 1904 še ne plačani	Skupaj
Tekoči doneski delojemalcev	9631 19	792 83	10424 02	Bolniške podpore s porodnimi stroški .	4328 80		4328 80
delodajalcev	4815 54	396 41	5211 95	Stroški v pokritje zdravniških računov			
Raznoteri) a) Globe	134 —		134 —	in bolniške kontrole	3061 57	341 80	3403 37
dohodki) b) Razni drugi dohodki	705 84	168 —	873 84	Stroški v pokritje lekarniških računov	970 64	176 98	1147 62
Obresti	693 37		693 37	Stroški v pokritje bolnišničnih računov			
Rezervni sklad koncem preteklega leta			18501 56	in transportov	2372 60	504 90	2877 50
				Stroški v pokritje pogrebnih računov .	236 —		236 —
				Upravni stroški	2784 18	209 50	2993 68
				Raznoteri) a) razni odpisi			193 17
				stroški) b) razni drugi stroški	204 80		204 80
				Današnji rezervni sklad			20453 80
Skupaj	15979 94	1357 24	35838 74	Skupaj	13958 59	1233 18	35838 74

Imovinski izkaz

Activa.

z dnem 31. decembra 1904.

Pasiva.

Gotovina dne 31. decembra 1904	1740 78	Neplačane	a) na zdravnike	341 80
Hranilne vloge z) a) v poštni hranilnici	278 32	terjatve	b) na lekarne	176 98
tekočimi obrestmi) b) v mestni hranilnici v Novem mestu	17654 11		c) na bolnišnice	504 90
Tirjatve na bolniških doneskih po odpisu neiztirljivih	1845 77		d) na raznotere	209 50
Raznotera imovina	168 —			20453 80
Skupaj	21686 98		Skupaj	21686 98

Pregledano in sprejeto pri občnem zboru delegatov dne 2. aprila 1905.

Načelnstvo:

Nadzorništvo:

Simon pl. Sladovič l. r.,

Malovič Matija l. r., Junc Matej l. r., Avsec Josip l. r.,

Iv. Krajger l. r., Franc Karlin l. r., Karas Ivan l. r., Josip Moravc l. r.,

Hrovat Ivan l. r., Matoh Alojzij l. r.

Mirtič Anton l. r., Seifert Konrad l. r., Ziegler Konrad l. r.

(98)

Vidmanci kaže seljanom moč „Pakraških kapljic in Slavonske biljevine.“

Pozor! Bolnemu zdravje!

Pozor! Slabemu moč!

Pakraške kapljice in Slavonska biljevina sta danes dva najbolj priljubljena ljudska leka, ker delujejo gotovo z najboljšim uspehom, ter si tako pridobivajo sloves po vseh delih sveta. Manj kot 12 steklenic se ne pošilja. Pakraške kapljice: delujejo proti vsem boleznim želodca in črev, odstranjujejo krče, bolečine v želodcu, preganjajo vetrove in čistijo kri, uspešneje prebavo, odganjajo male in velike gliste, odpravljajo mrzlico in vse od te izhajajoče bolezni. Lečijo dalje vse bolezni na jetrih in slezah. Najboljše sredstvo proti bolezni maternice in madrona, valed česar ne smejo manjkati v nobeni meščanski in kmečki hiši. — Naroči naj jih vsakdo pod naslovom: Peter Jurišić, lekarnar. Pakrac 205, Slavonija. Denar naj se pošlje naprej ali s povzetjem. Cena je sledeča in sicer franko na vsako pošto:

12 stekl. (1 tucat) 5.— K, 24 stekl. (2 tucata) 8.60 K, 36 stekl. (3 tucati) 12.40 K, 48 stekl. (4 tucati) 16.— K, 60 stekl. (5 tucatov) 18.— K

Slavonska biljevina: se rabi z uprav sijajnim in najboljšim uspehom proti zastarelemu kašlju, bolesi v prsih, prehlajenju, hripavosti v grlu, težkemu dihanju, astmi, zbadanju, kataru, odstranjuje goste slin in deluje izvrstno pri vseh tudi najstarejših boleznih v prsih in na pljučih.

Cena je naslednja franko na vsako pošto:

2 izvojni stekl. 3.40 K, 4 izvozne stekl. 5.80 K, 6 izvoznih stekl. 8.20 K.

Manj kot dve steklenici se ne pošilja. Denar naj se pošlje naprej ali se pa povzame. Prosim, da se naročuje samo in izrecno le pri meni pod naslovom:

Peter Jurišić, lekarnar, Pakrac br. 105, Slavonija.

(281-20-10)

Več tisoč prav krepkih bilf (korenjakov)

(78-0-2)

riparije portalis, ima kmetiška šola na Grmu še za oddati. Po 30 kron 1000 komadov.

Lepo stanovanje

obstoječe iz 3 velikih sob kuhinje, shrambe in kleti, je takoj za oddati pri JANEZ-u KOŠAK, gostilničarju v Novem mestu.

(39-5-5)

HIŠA

z lepim vrtom

je iz proste roke na prodaj v Novem mestu, Križatijske ulice št. 138. — Več se izve pri

Medved-Souvan, Ločna pri Novem mestu.

(89-3-2)

HAMBURG - AMERIKA

Iz Ljubljane v

NOVI YORK samo

6 dni z dobro, prosto hrano.

Odhaja se iz LJUBLJANE vsak ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

Izvrstna, sigurna vožnja z brzoparniki.

233-24-15)

Pojasnila po večkrat brezplačno.

Zastopnik: **FR. SEVNIČ, ljubljana**

31 Dunajska cesta 31 — zraven šränge.

Lepo

(69-0-3)

prostorno STANOVANJE

je za oddati s 1. majem 1905. Obstoje iz 3 ali 4 sob, kuhinje, kleti, drvarnice in sploh z vsemi zraven spadajočimi potrebščinami. Več pove upravništvo „Dol. Novic“.

Pomočnika podobarja

sprejme takoj

Franc Ciber,

podobar v Kandiji pri Rudolfovem.

(103-0-1)

2 2

prodajalni

(93-0-1)

na Glavnem trgu v Novem mestu ste za oddati. Ena takoj, druga s 1. julijem 1905. — Ravno tam so dobiti

lepa namizna jabolka in izvrstno dolensko vino lastnega pridelka v majhni in večji množini. Natančneje pri

g. Ant. pl. Fichtenau v Novem mestu.

V Kandiji pri Rudolfovem je iz proste roke na prodaj **veliko posestvo**

obstoječe iz dveh hiš, hleva, svinjaka in kozolca. Pri hišah se nahaja lep vrt, njive in travnik.

Več pove lastnica

(94-0-1)

Zofija Kastelic v Kandiji.

(79-0-2)

GOSTILNA

„pri Tučku“

toči izvrstna vina in vsak dan sveže marčno pivo iz pivovarne bratov Reininghaus.

Vsako soboto in nedeljo izborna plzensko pivo.

Slavnemu občinstvu se priporoča z odličnim spoštovanjem **Antonija Tuček.**

Ženske lase

vejšem izdelku. — V zalogi imam najfinejša mila, dišave za obleko, glavnike za dame itd.

Spoštovanjem se priporočujem

(276-24-10)

Ivan Svetec, brivec in vlasoljar
Glavni trg (nasproti mestne hiše).

Delavnica

za vsa cerkvena dela

se priporoča za izdelovanje vsakovrstnih

kipov, altarjev, križevih potov,
božjih grobov, božičnih jasic itd.

Velika zaloga dovršenih kipov, križev in slik. —
Zahtevane fotografije in načrti s povratno pošto.
Stotin spričeval in pohvalnih pisem na razpolago.
Delavnico s cenjenim naročilom podpirati, prosi
vdani

Konrad Skasa

(31-6-6)

St. Ulrich, Gröden (Tirol.)

MLIN v prav dobrem stanu

na 5 parov kamenov in s stopami (Lobič-maln) na Kulpi, okraj Kočevje (Kranjsko) je na prodaj iz proste roke ali se dá v najem pod jako ugodnimi pogoji. Proda se tudi proti plačilu na večletne obroke. Hiša je bila zidana leta 1888, mlin pa 1883. leta. Hiša ima 5 sob, 2 kleti, 2 hleva itd. Skedenj je nov in iz hrastovega lesa. Okolu leži tudi drugo posestvo, kakor 3 orale zemlje za obdelovanje, košenice, gozd in več travnikov, njiva in še 2 orala gladke zemlje v ravnini za orati. — Natančneje pové

Jakob Jakovac, trgovec in gostilničar
na Baniji, pošta Brod na Kulpi.

(81-2-2)

Samo

6 dni

Samo

6 dni

iz Havra v Newyork.

„Francoska prekmorska družba.“

Edina najcenejša in najkrajša črta čez PARIZ in HAVRE

AMERIKO.

Odpotuje se iz Ljubljane vsak torek.

Vsak potnik ima prosto hrano z vinom že od Bazelna naprej.

Vozne liste in brezplačna pojasnila daje edino konces.
potovalna pisarna

Ed. ŠMARDÄ

(129-24-23)

— v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 —

nasproti znane gostilne pri „Figovcu“.

Ti

ne najdeš nikoli v doseto nežnega, čistega lica in odstranitev pég, boljšega in vspešneje delujočega zdravilnega mila kot je znano

Bergmann-ovo lilijino milo
(znamka: 2 rudarja)

tyrdke Bergmann & Co., Tečen ob Elbi.

Dobi se komad po 80 h pri: lekarnarju S. pl. Sladovič
in v trgovini Alfons Oblak v Novem mestu.

Zahtevajte pri nakupu

(125-24-24)

Schicht-ovo štedilno milo

z znamko „jelen“.

Ono je

zajamčeno čisto

in brez vsake škodljive primesi.

Pere izvrstno.

Varstvena znamka.

Kdor hoče dobiti zares jamčeno pristno, perilu neškodljivo milo, naj pazi dobro, da bo imel vsak komad ime „SCHICHT“ in varstveno znamko „JELEN“.

GEORG SCHICHT, Aussig. — Največja tovarna te vrste

Dobiva se povsod!

na evropskem ozemlju.

Dobiva se povsod!

Bratje Johann in Florian Vonmetz

zaloga vina in žganja na debelo v Waidbruck-u (Spodnje nemško Tirolsko)

priporočajo svoja vsakovrstna zajamčeno naturalna vina po zelo nizkih cenah.

Krčmarsko vino belo in rudeče hektoliter 15 gld.; krčmarsko vino boljše vrste hl 16 gld.; fino vino, belo in rudeče hl 19 gld.; posebno fino vino (Hügelwein) hl 22 gld.; Kaltererseewein hl 24 gld.; Terlaner, belo vino hl 26 gld. — Nadalje: namizno vino (navadno) od 12 do 14 gld. hl. Žganje druge vrste hl. 43 gld., žganje prve vrste 46 gld. hl, in pristno naturalno žganje 50 gld. hl.

Finejša vina v steklenicah, kakor: St. Magdalener, Leitacher, Kalterersee, Tiroler-Blume, Terlaner itd.

Voznina stane od hektl. okoli 2 gld. 50 kr. na kolodvor Novo mesto.

UČENEC

(82-3-2)

ki ima veselje za
pekarski obrt
se takoj sprejme pri
Janez Mechora v Novem mestu.

2 železni peči

in več starih vrat, okenj in železja je na prodaj v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu.

Lepa štacuna

je za oddati v najem z vso opravo vred v Vel. Brusnicah št. 7. Več pove (92-3-1) Janez Uhernik v Brusnicah št. 27 (Dolenjsko).

kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznim na maternici in madronu, radi tega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetijski hiši. Dobiva se samo: „MESTNA LEKARNA, ZAGREB. — Raditega naj se naroča naravnost pod naslovom: „Mestna lekarna, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka.“

Denar se pošilja naprej ali povzame. Manj kakor 12 steklenic se ne pošlje. Cena je naslednja in sicer franko postavljena na vsako pošto:

1 ducat (12 stekl.) 4 K — v	3 ducati (36 stekl.) 11 K — v
2 ducata (24 stekl.) 8 K — v	4 ducati (48 stekl.) 14 K 60 v
5 ducatov (60 stekl.) 17 K — v	

Na razpolago imam na tisoče priznanih pisem, katerih mi ni mogoče radi pomanjkanja prostora navesti. Zato navajam samo imena nekaterih gospodov, ki so uporabljali „kapljice sv. Marka“ z najboljšim uspehom, ter popolnoma ozdravili: Ivan Baretinčič, učitelj; Stjepan Barić, župnik; Ilija Mamić, opankar; Janko Kišulj, kr. nadlogar; Stjepan Seljanić, seljak; Sofija Vukelić, šivilja itd. itd.

MESTNA LEKARNA, Zagreb, Markov trg št. 50, poleg cerkve sv. Marka. Ustanovljeno l. 1360.

Ponos vsake gospodinje je dobra kava.

Kathreinerjeva Kneippova sladna kava

se ne bi smela pogrešati več v nobenem gospodinjstvu, kadar se napravlja vsakdanja kavina pijača.

Zahtevajte le izvirne zavoje z imenom „Kathreiner“ in ne kupujte nikoli, ker se odtehtuje odprto.

Slovenisch l. 1905

Sprejme se proti dobri plači kot postiljon priden in pošten fant

(80-2-2,

ki je prost vojaške službe in ki zna brati in pisati. Kje, pove upravništvo „Dolenjskih Novic“.

VAJENEC ali učenec dobrih starišev se takoj sprejme v kovaški obrt.

Natančneje pri Ignac Iljaš-u, kovaču v Rudolfovem. (102-2-1)

Zdravje je največje bogastvo! — Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

(269-20-11)

Te glasovite in nedosegljive KAPLJICE sv. MARKA se uporabljajo za zunanjo in notranjo uporabo. Osobito odstranjujejo trganje in koljenje po kosteh, nogah in rokah, ter izlečijo vsaki glavobol. One delujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejujejo izmečke, odpravijo naduho, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Preženejo velike in male gliste, ter vse bolezni, izvirajoče od glist. Delujejo izborna proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter koliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico in vse bolezni, izvirajoče od mrzlice. Te